

בש"פ 2160/16 - מדינת ישראל נגד עאמר אבו רמילה, מוחמד בשיתי, אנדרו בשיתי

בבית המשפט העליון

בש"פ 2160/16

בש"פ 2163/16

כבוד השופט ע' פוגלמן
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

המשיבים בבש"פ 2160/16: 1. עאמר אבו רמילה
2. מוחמד בשיתי

המשיב בבש"פ 2163/16: 1. אנדרו בשיתי

בקשה שנייה להארכת מעצר לפי סעיף 62(ב) לחוק
סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ז' באדר ב' התשע"ו (17.3.2016)

בשם המבקשת: עו"ד יורם הירשברג; עו"ד לילית בכור

בשם המשיב 1 בבש"פ 2160/16: עו"ד שלומי קלימיאן

בשם המשיב 2 בבש"פ 2160/16: עו"ד איברהים איעד

בשם המשיב בבש"פ 2163/16: עו"ד רונן מאיר

החלטה

בקשה שנייה להארכת מעצר המשיבים בבש"פ 2160/16 לפי סעיף 62(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ב-150 ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 45183-03-15 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם; ובקשה שנייה להארכת מעצר המשיב בבש"פ 2163/16 לפי סעיף 62(ב) לחוק המעצרים ב-150 ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 47872-03-15 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

הבקשות הוגשו בנפרד בהתאם לכתבי אישום נפרדים שהוגשו, אך מאחר ששתיהן נוגעות למסכת עובדתית אחת - הבקשות נשמעו יחדיו וההחלטה בעניינן ניתנת במאוחד.

1. הרקע העובדתי הצריך לעניין פורט בהרחבה בהחלטתו של השופט ס' ג'ובראן מיום 27.12.2015 (בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל (27.12.2005)). תמציתם של דברים: לפי המתואר בכתבי האישום, המשיבים בבש"פ 2160/16, יחד עם המשיב בבש"פ 2163/16 (להלן יחד: המשיבים) ושותפים נוספים (להלן יחד: השותפים), פעלו במשך כמה שנים לביצוע תכנית עבריינית רחבת היקף במטרה לבצע שורה של עבירות כלכליות (להלן: הקשר). כעולה מכתבי האישום, הפיקו השותפים חשבונות מס כוזבות, באמצעות חברות קש שונות שהקימו, בהיקף של מאות מיליוני שקלים לטובת גורמים שונים, שבאמצעותם סייעו לאותם גורמים להתחמק שלא כדין מתשלומי מס שונים. עוד עולה כי השותפים הלביתו הון רב כתוצאה מהקשר.

2. בגין מעשיהם במסגרת הקשר, יוחסו לכל המשיבים בכתבי האישום עבירות של קשירת קשר לפשע; של רישום כוזב במסמכי תאגיד; עבירות שונות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; עבירות לפי פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961; ועבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. בנוסף, למשיב 2 בבש"פ 2160/16 (להלן: מוחמד) יוחסה עבירה של זיוף; ולמשיב בבש"פ 2163/16 (להלן: אנדרו) יוחסו עבירות של שיבוש מהלכי משפט.

בד בבד עם הגשת כתבי האישום נגד המשיבים הגישה המבקשת בקשות למעצר המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. מהלכם של ההליכים המעצרים וההליכים העיקריים שנגד המשיבים פורטו בהרחבה בהחלטתו של השופט ס' ג'ובראן מיום 14.1.2016 (בש"פ 8520/15 מדינת ישראל נ' בשיתי (14.1.2016) (להלן: עניין בשיתי)). אביא להלן עיקרם של דברים, בהתאם לבקשות השונות ולמשיבים השונים שלפניי.

בש"פ 2160/16

3. הבקשה למעצר המשיב 1 בבש"פ 2160/16 (להלן: עאמר) ומוחמד הוגשה ביום 22.3.2015. המבקשת טענה כי קיימת

עילת מעצר הן בשל חשש ממסוכנות עאמר ומוחמד לביטחון הציבור, הן בשל חשש משיבוש מהלכי המשפט על ידם. באותו היום הורה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ד' עטר) על מעצרו עד להחלטה אחרת. כמפורט בעניין בשיתי, ביום 16.6.2015, לאחר שהסכימו עאמר ומוחמד לקיומן של ראיות לכאורה ועילות מעצר בעניינם ולאחר שהוגשו תסקירי מעצר שבמסגרתם הומלץ על שחרורם לחלופות מעצר, הורה בית המשפט על מעצרו עד לתום ההליכים. בעניינו של עאמר עמד בית המשפט על המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו; על אי התייצבותו לחקירה; על ניסיונו לשבש הליכי חקירה; ועל עברו הפלילי. אשר למוחמד, עמד בית המשפט על המסוכנות הנשקפת ממנו; חלקו המהותי בעבירות הנטענות; ועל התייחסותו המטשטשת למידת אחריותו. ביום 20.8.2015 נדחתה בקשתו של מוחמד לעיון חוזר בהחלטה, שבמסגרתה ביקש לשחרר אותו למעצר בפיקוח אלקטרוני. ביום 14.1.2016 האריך בית המשפט העליון (כב' השופט ס' ג'ובראן) את מעצרו של עאמר ומוחמד מעבר ל-9 חודשים ב-90 ימים. בהחלטתו, עמד בית המשפט על כך שהעיכוב בתחילת הדיונים בהליך העיקרי נגזר ממורכבותו והיקפו, וכי הקושי בהסדרת ייצוגו של עאמר היווה גם הוא גורם לעיכוב בשמיעת ההליך העיקרי (עניין בשיתי, פסקאות 36-37).

4. אשר להתקדמות ההליך העיקרי: כמפורט בעניין בשיתי, הליכי הסדרת ייצוג עאמר, שהסתיימו ביום 10.9.2015, עיכבו את התקדמות ההליך העיקרי. ביום 16.12.2015 נערך דיון הוכחות ראשון. מאז אותו מועד נערכו 4 דיונים נוספים ו-4 מועדים נוספים קבועים לחודשים מרץ-אפריל 2016.

בש"פ 2163/16

5. ביום 23.3.2015 הגישה המבקשת בקשה למעצרו של אנדרו עד לתום ההליכים נגדו. המבקשת טענה כי קיימת עילת מעצר הן בשל חשש ממסוכנותו של אנדרו לביטחון הציבור, הן בשל חשש משיבוש מהלכי המשפט על ידו. עוד נטען כי בעת ביצוע המעשים הנטענים הפר אנדרו את תנאי שחרורו בערובה. באותו היום הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ד' שריזלי) על מעצרו של אנדרו עד להחלטה אחרת. כמפורט בעניין בשיתי, ביום 1.9.2015, לאחר שהסכים אנדרו לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומן של עילות מעצר בעניינו, כמו גם לאחר שנערך תסקיר מעצר שבמסגרתו הומלץ על שחרורו לחלופת מעצר, הורה בית המשפט המחוזי (כב' השופט הבכיר צ' גורפינקל), בהסכמתו של אנדרו, על מעצרו עד לתום ההליכים. ביום 14.1.2016 האריך בית המשפט העליון (כב' השופט ס' ג'ובראן) את מעצרו של אנדרו מעבר ל-9 חודשים ב-90 ימים. בהחלטתו, עמד בית המשפט על כך שנוכח היקף התיק המשפטי, והזמן שנדרש להסדרת ייצוגו של אנדרו, ההליך מתנהל בקצב סביר; כי עברו הפלילי של אנדרו בעבירות מס לא הרתיע אותו מביצוע המעשים נושא כתב האישום; וכי אנדרו מואשם אף בעבירות של שיבוש מהלכי משפט (עניין בשיתי, פסקה 30).

6. אשר להתקדמות ההליך העיקרי: כמפורט בעניין בשיתי, הליכי הסדרת ייצוגו של אנדרו וקיומן של מספר ישיבות גישור עיכבו את התקדמות ההליך העיקרי אך נקבעו 18 ישיבות הוכחות לחודשים ינואר-אפריל 2016 (שם, פסקה 6). ביום 11.2.2016 שוחרר בא כוחו של אנדרו מייצוגו. לפיכך, בוטלו מועדי ההוכחות שנקבעו לחודשים פברואר-מרץ ונקבעה ישיבת תזכורת ליום 20.3.2016. בנוסף, מתנהל הליך גישור משותף לאנדרו ולנאשם נוסף באותו כתב אישום (שעניינו אינו מצוי לפניי) כמו גם לשותפים נוספים שהוגש נגדם כתב אישום נפרד, שבמסגרתו התקיימו עד כה שלוש ישיבות גישור וקבועה ישיבה נוספת ליום 31.3.2016.

טענות הצדדים

7. במסגרת הבקשות שלפני עותרת המבקשת להארכת מעצרו של מוחמד ועאמר ב-150 ימים החל מיום 20.3.2016 ולהארכת מעצרו של אנדרו ב-150 ימים החל מיום 21.3.2016. לטענת המבקשת שתי עילות המעצר שבגינן נעצרו עאמר ומוחמד עד לתום ההליכים עומדות בעינן, ואין בכוחן של חלופות כלשהן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהם, כמו גם את החשש משיבוש מהלכי משפט. עוד נטען כי עילות אלו תקפות גם בעניינו של אנדרו וכי נוספת להן עילת מעצרו בשל הפרת תנאי ערובה. אשר לחלופי הזמן נטען לעניינם של עאמר ומוחמד כי הקושי שבהסדרת ייצוגו של עאמר הוא שיצר את העיכוב המרכזי בהתקדמות ההליך העיקרי ומשכך – ובשים לב להיקפו של ההליך – אין בחלופי הזמן כדי להטות את הכף נגד הארכת מעצרו. לטענתו של עאמר הוא שיתף פעולה עם החקירה המשטרתית ועל כן אין חשש שינסה לשבש מהלכי משפט. עוד נטען כי מעת מועד הסדרת ייצוגו, הוא מקדם את ההליך כיאות. מוחמד מצידו הצטרף לדבריו של עאמר וטען כי יש בכוח חלופי הזמן והחלופות הקיימות כדי לאיין את מסוכנותו.

8. בעניינו של אנדרו טענה המבקשת כי האחריות להימשכות ההליך העיקרי בעניינו ככלל – ודחיית מועדי ההוכחות בפרט – רובצת על אנדרו שהחליט לשחרר את בא כוחו מייצוג זמן קצר טרם שמיעת ההוכחות, וזאת בנוסף לבקשות רבות לדחיית דיונים שהגיש בעבר. עוד נטען כי בהתחשב במורכבות והיקף התיק, אין לתת משקל יתר לקצב התקדמות ההליך, המתנהל היום כסדרו. בדיון שהתקיים לפני טען בא כוחו של אנדרו כי מעת שהחל בייצוגו של אנדרו אין הוא מעכב את ההליך וכי יש לתת משקל לכך ששירות המבחן בא בהמלצה לשחררו לחלופת מעצר.

דיון והכרעה

9. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים שלפני בכתב ועל פה, מצאתי כי דין הבקשות להתקבל באופן חלקי, וזאת ביחס לכל המשיבים. כידוע, בעת הארכת מעצרו של נאשם מעבר ל-9 חודשים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, על בית המשפט לאזן בין זכותו של הנאשם – שעומדת לו חזקת החפות – לחירות לבין האינטרסים בדבר שמירה על ביטחון הציבור ותקינות ההליך הפלילי (ראו למשל בש"פ 4084/15 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 8 (25.6.2015)). במסגרת איזון זה יש לשקול, בין היתר, את מסוכנותו של הנאשם; מידת החשש מפני הימלטות הנאשם ומפני שיבוש מהלכי משפט; חלופי הזמן; וקצב הימשכות ההליך העיקרי, כמו גם את זהות הגורם שעליו מוטלת האחריות להימשכות ההליכים (בש"פ 5744/15 מדינת ישראל נ' חאג' יחיא, פסקה 7 (18.10.2015) (להלן: עניין חאג' יחיא)). לעניין שיקול אחרון זה נקבע כי ככל שיימשכו הליכי משפטו של נאשם, כך תיטה הכף לעבר שחרורו לחלופת מעצר (ראו בש"פ 5113/14 מדינת ישראל נ' אדינייב, פסקה 13 (3.8.2014)). במקרה דנן בקשתה של המדינה – בהמשך לבקשתה בעניין בשיתי – היא כי בית המשפט יפעיל את סמכותו לפי סעיף 62(ב) לחוק המעצרים ויאריך את מעצרו של המשיבים בשני ההליכים שלפני ב-150 ימים. זאת, מפאת מורכבות ההליך – שאינו צפוי להסתיים בשלושת החודשים הקרובים – והתקדמותו הסדירה. אקדים מסקנה לנימוקים: סבורני כי גם בעת הנוכחית מוצדקת הארכת מעצרו של המשיבים, אך זאת ב-90 ימים בלבד. נקודת המוצא לעריכת האיזון בענייננו היא החלטתו של השופט ס' ג'ובראן בעניין בשיתי. בהחלטה זו ערך בית המשפט בחינה מקיפה הן של נסיבות העבירות – שהן עבירות כלכליות שבוצעו לכאורה תוך התארגנות באופן שיטתי ומתוכנן ומשכך יש בהן כדי להקים מסוכנות – הן של הנסיבות הפרטניות של המשיבים, בשים לב להתקדמות ההליכים העיקריים ולזהות הגורמים שעיקבו, עד אותה העת, את התקדמות ההליכים. בית המשפט מצא באותו עניין, כי מכלול הנסיבות מצדיק את הארכת מעצרו של המשיבים כולם.

ב-90 ימים, ולא ב-150 ימים כפי שביקשה המדינה. נקבע כי עניינם של המשיבים "נכנס לשלב ההוכחות בכל אחד מהתיקים, וישנה חשיבות לפיקוחו של בית משפט זה על התקדמות ההליכים המשפטיים בעניינם" (שם, פסקה 38). דברים אלו נכונים גם בעת הנוכחית, וזאת בשים לב לכך שאת הסמכות להאריך מעצר של נאשמים ב-150 ימים לפי סעיף 62(ב) לחוק המעצרים יש להפעיל אך במשורה במקרים שבהם מאפייני המקרה והתקדמותו הצפויה של ההליך מצדיקים הפחתת תכיפות הביקורת השיפוטית (בש"פ 6888/13 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 7 (27.10.2013); בש"פ 1002/13 מדינת ישראל נ' שירזי, פסקה 18 (28.2.2013)). ואפרט להלן נימוקיי בהתייחס לכל אחד מהמשיבים.

10. עאמר - בעניינו של עאמר לא הוצגה כל נסיבה שיש בה כדי להביא לשינוי בהערכת מסוכנותו. על כן, ובשים לב לסיבות להתארכות ההליך כפי שהוצגו לעיל, כמו גם להתקדמות ההליך בעת הנוכחית, איני מוצא עילה להורות על שחרורו לחלופת מעצר. עם זאת, ועל אף שנדמה שההליך מתחיל להתנהל כסדרו, איני רואה להפחית מתכיפות הביקורת השיפוטית על ההליך שהמועדים הקבועים בו מצויים כולם במסגרת 90 הימים שלאחר הארכת מעצרו, נוכח היקף התיק ומספרם המוגבל של המועדים.

11. מוחמד - דברים אלה נכונים גם לעניינו של מוחמד שמואשם באותו כתב אישום יחד עם עאמר. גם בעניינו איני מוצא שקיימות נסיבות המצדיקות סטייה מהאיזון שנמצא בעניין בשיתי, ומשכך יש להורות על הארכת מעצרו ב-90 ימים.

12. אנדרו - דומה כי בעניינו של אנדרו אין להטיל את האחריות על הימשכות ההליכים על המבקשת או על בית המשפט, ובשונה ממקרים אחרים, אף הליכי הגישור מתקיימים בעת הזאת במקביל להליך העיקרי ואין בהם כדי לעכבו (השוו למשל לעניין חאג' יחיא, פסקה 7). בצד זה, דומה כי אין כל טענה חדשה להפחתה מהותית במסוכנותו של אנדרו או בחשש משיבוש מהלכי משפט. משכך גם כשניתן משקל מתאים לחלוף פרק זמן נוסף מאז ההחלטה הקודמת בעניינו, לא מצאתי כי שונתה נקודת האיזון במידה המצדיקה שחרורו לחלופה. דינה של הבקשה להארכת מעצר להתקבל. עם זאת, לא קבועים בתיק מועדים בתקופה שמעבר ל-90 ימים ומשכך אין טעם מיוחד להפחתת תכיפות הביקורת השיפוטית על ההליך.

סופו של דבר: מעצרם של המשיבים בבש"פ 2160/16 יוארך ב-90 ימים נוספים החל מיום 20.3.2016 או עד למתן פסק דין בת"פ 45183-03-15 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם; ומעצרו של המשיב בבש"פ 2163/16 יוארך ב-90 ימים נוספים החל מיום 21.3.2016 או עד למתן פסק דין בת"פ 47872-03-15 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

ניתנה היום, י"ג באדר ב' התשע"ו (23.3.2016).

ש ו פ ט